

Irak – Türkiye Petrol Boru Hattı Anlaşması 27 Temmuz 2026’da sona erecek

Dr. Yıldız: Kerkük - Ceyhan Boru Hattını İşletmezsek, Bölgedeki Stratejik Konumumuzu Kaybetme Riskimiz Yüksek

- Petrol ve doğal gaz piyasaları uzmanı Dr. Zeynep Elif Yıldız, süresi sona ermeye yaklaşan Kerkük – Ceyhan Boru Hattı Anlaşması’nın Türkiye ve bölge piyasaları üzerindeki etkilerini, stratejik ve jeopolitik perspektiften Enerji IQ’ya değerlendirdi.

(Enerji IQ – 25.6.2026) Türkiye ile Irak arasında 1973 yılında imzalanan Türkiye – Irak Ham Petrol Boru Hattı Anlaşması’nın süresi 27 Temmuz 2026 tarihinde sona erecek. Ancak, bu anlaşmanın yerine geçmek üzere Türkiye tarafından önerilen ve Irak’ın güneyine kadar uzanacak boru hatlarını kapsayan yeni anlaşma henüz imzalanmadı.

Enerji IQ’nun konuya yakın Ankara’daki üst düzey yetkililerden aldığı bilgiye göre, yeni anlaşma üzerinde henüz bir mutabakat sağlanamadı ve anlaşmanın kısa vadede imzalanması olası görülüyor.

Ankara’daki yetkililer, Irak’ta 11 Kasım 2025 tarihinde yapılan parlamento seçimlerinden sonra, siyasi anlaşmazlıklar nedeniyle cumhurbaşkanı seçiminin 11 Nisan 2026 tarihinde gerçekleştirilebileceğini ve yeni hükümetin ancak Mayıs’ta kurulabileceğini vurguluyor. Bu sürecin, önerilen yeni anlaşmanın müzakere takvimini geciktirdiğini belirten yetkililer, hukuki bağlamda eski anlaşmaya dönmenin mümkün olmadığını da söylüyor.

İsimlerinin saklı tutulması kaydıyla üst düzey kaynaklardan edinilen bu bilgiler, Irak’tan Türkiye’ye petrol akışının 27 Temmuz itibarıyla duracağını gösteriyor.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar, mevcut anlaşmanın feshedilerek yerine yeni bir anlaşma önermelerinin nedenini, eski hattın 1,5 milyon varil olan kapasitesinin %25’lere varan düşük kullanım oranı olarak açıklamış ve hattın Irak’ın güneyine bağlanması gerektiğini belirtmişti.

Türkiye ile Irak arasında 1973 yılında imzalanan boru hattı anlaşmasının 22. maddesi gereği, anlaşmanın sona erdirilmesi için bir yıl önceden yazılı bildirimde bulunulması gerekiyor. Aksi takdirde anlaşma otomatik olarak beş yıl daha uzuyor. Mevcut anlaşma, halihazırda 2010 yılında 15 yıl süreyle uzatılmıştı. Türkiye, 25 Temmuz 2025 tarihli Cumhurbaşkanı kararıyla, anlaşma sona ermeden bir yıl önce süresinin uzatılmayacağına karar verdi.

Konuya ilişkin değerlendirmelerini Enerji IQ ile paylaşan petrol ve doğal gaz piyasaları uzmanı Dr. Zeynep Elif Yıldız’a göre Türkiye’nin önerdiği Basra’dan Ceyhan’a olan enerji koridoru projesinin henüz resmîyet kazanmamasının, yıllar sürececek bir boşluk oluşturma riski bulunuyor.

Dr. Yıldız, Kerkük-Ceyhan hattının yalnızca bir boru hattı projesi olmadığını; Türkiye’nin, Irak dahil Körfez’deki tüm üretici ülkelerin petrolü için Hürmüz Boğazı’na alternatif bir

çıkış noktası ve en önemlisi de Türkiye’nin bir enerji merkezine dönüşme projesi olduğu görüşünde.

Uzman ismin değerlendirmeleri şöyle devam ediyor:

“Hürmüz Boğazı krizi, enerji güvenliğinin sadece rezerv, saha ve üretim üzerinden ilerlemediği, bu ham maddelerin piyasalara kesintisiz olarak ulaştırılabilmesine de bağlı olduğunu gösterdi. İran artık elinde nükleerden daha etkili bir koz buldurmaktadır. Bu savaş, Hürmüz kartını gerekli gördüğü her durumda kullanacak bir İran yarattı. Bu durum, bölgede Türkiye’nin enerji merkezi olması gerekliliğini vurgulamakta ve Körfez’de üretilen petrol ve doğal gaz için en stratejik alternatif güzergahın ise Basra Ceyhan güzergahı olduğunun altını çizmektedir. Bugün Kerkük- Ceyhan boru hattının Basra’ya kadar uzanması, sadece Irak petrolerini ihraç etmek için değil, Avrupa için Türkiye’nin stratejik konumu bağlamında bir gerekliliktir. Türkiye; doğusunda, güneyinde ve hatta kuzeyinde Rusya dahil, enerji zengini ülkeler ile üretim ekonomisinde olan ve enerjisini ithal eden tüketici ülkeler arasında stratejik bir köprüdür. Basra- Ceyhan enerji koridorunu bu çerçevede değerlendirmek gerekiyor.”

Enerji IQ’nun sorularını cevaplandıran Dr. Zeynep Elif Yıldız’ın değerlendirmeleri şöyle:

- **Türkiye’nin önerdiği Basra’dan Ceyhan’a uzanacak boru hattı projesine ilişkin anlaşma müzakere aşamasında ve henüz resmîyet kazanmadı. Bu anlaşmanın imzalanması zaman alırsa veya hiç imzalanmazsa, sizce Türkiye açısında hangi sonuçları doğurur?**

Irak’ın, Kuzey Irak petrolünün Bağdat’ın onayı olmadan Ceyhan üzerinden ihraç edilmesi nedeniyle açtığı tahkim davasında Türkiye aleyhine verilen yaklaşık 1,5 milyar dolarlık karar, Ankara’nın Kerkük-Ceyhan Boru Hattı Anlaşması’nı sona erdirmeye ve yeni bir hukuki çerçeveye arayışına yönelmesinde belirleyici etkenlerden biri oldu. Bence bu hamle, Hürmüz Boğazı krizinden önce bile yapılmaması gereken bir enerji hamlesiydi. Enerji IQ’nun 24.7. 2025 tarihli [651. sayısında](#) yayınlanan röportajımda, yerine geçerli bir anlaşma konulmadan sadece tazminat ödemek için verilen bu kararın, çok boyutlu sonuçları olabileceğini detaylı bir şekilde anlatmıştım. Basra - Ceyhan enerji koridoru projesi henüz sadece konuşulma aşamasındayken, böyle bir anlaşmayı uzatmamak aslında Türkiye’nin enerji merkezi olma hedefini zayıflatmaktadır. Nitekim, geldiğimiz noktada bölgedeki savaş nedeniyle oluşan Hürmüz Boğazı krizi, aslında Kerkük - Ceyhan boru

hattının Basra'ya kadar uzamasının önemini, sadece bize değil, tüm dünyaya göstermiştir. Hürmüz krizi ile birlikte Körfez bölgesindeki üretici ülkeler başta olmak üzere bütün dünya alternatif rota arayışına girdi. Hürmüz krizinin ilk günlerinde, alternatif rotaların Babül Mendep Boğazı ve Süveyş Kanalı olduğu özellikle yabancı basında konuşuldu. Bence bu iki çıkış noktası da Hürmüz Boğazı'na alternatif olmaktan çok uzaktır. Babül Mendep yine bir dar geçittir. Üstelik Hürmüz kartını elinde tutan İran, Babül Mendep kartını da elinde bulundurmaktadır. Süveyş ise tanker boyutları kısıtı nedeni ile petrol ve doğal gaz geçişi için ekonomik bir çıkış noktası konumunda değil. Basra Körfezi'nde üretilen petrol ve doğal gazın dünya pazarlarına alternatif tek çıkış yolu Doğu Akdeniz'dir. İşte burada en önemli nokta, hangi Doğu Akdeniz ülkesinin Hürmüz'e alternatif güzergah oluşturacağıdır. Malum olduğu üzere, İsrail'in deniz alanlarında ve GKRY deniz kısımlarında keşfedilen doğal gazın Avrupa'ya ulaşması için hedeflenen rotada Türkiye bulunmuyor. Enerji güvenliği ve stratejisi derinlemesine düşünülmeyen Kerkük - Ceyhan Boru Hattı Anlaşması için alınan uzatmama kararı, Türkiye'yi enerji denkleminde etkisiz hale getirecektir. Irak hükümeti, Hürmüz krizi olduğu andan itibaren Kerkük - Ceyhan boru hattından petrol akışını arttırmak istediğini beyan etti. Ancak Türkiye, bu jeopolitik konumda bile anlaşmayı bir yıl daha uzatmaya gönüllü olmadı. Bu tutum, Irak'ı Suriye'nin Banias Limanı'na yöneltti. 2003 yılından önce Kerkük - Banias arasında yaklaşık 800.000 varil kapasiteli bir boru hattı mevcuttu. Bu hat bölgedeki savaşlardan hasar gördü. Ancak, mevcut hat güzergahına yeni bir boru hattı yapmak düşünüldüğü kadar zor olmayacaktır. Hali hazırda Irak hükümeti, Suriye üzerinden günde 50.000 varil ham petrol ihraç etmeyi hedefliyor. Güncel durumda tankerler ile taşınacak bu petrol için Irak hükümetinin, Hürmüz Boğazı normale döndüğünde bile bu rotayı kullanmaya devam edeceğini belirtmesi, Basra - Banias güzergahının, Basra - Ceyhan'a çok önemli bir rakip olacağını işaretidir. Banias Limanı, İsrail'in bölgedeki stratejisi için de gayet uygun konumdadır. Yani Kerkük - Ceyhan boru hattını işletmezsek, bölgedeki stratejik konumumuzu kaybetme riskimiz yüksek. Çünkü artık dünya, her durumda Hürmüz'e alternatif bir çıkış rotası oluşturmak zorunda. Başka bir deyişle; Hürmüz krizi olduğunda Türkiye için açılan fırsat koridoru maalesef kapanmak üzere.

“Doğru adımlar doğru zamanda atılmazsa, Suriye'deki Banias Limanı D. Akdeniz'in yeni enerji ihraç limanı olacaktır”

- Hürmüz Boğazı kaynaklı arz açığı nedeniyle bölgedeki üretimin artması, özellikle de BP'nin Kerkük, Bai Hassan, Jambur ve Habbaz sahalarında üretimi artırma çalışmalarının devam etmesi, bu sahalardan elde edilecek yeni üretim için alternatif taşıma güzergâhlarını güçlendirip destekler mi?

Hürmüz krizi olmadan önce de BP'nin aldığı bu sahalardaki üretimi artırma çalışmalarının sonucunda mutlaka bir boru hattı ihtiyacı doğacağını, yine Temmuz 2025'teki röportajımızda ele almıştık. Şimdi artık Kerkük - Ceyhan anlaşması

gelecek ay tamamen yürürlükten kalkacağına göre hem Irak hükümeti hem de BP alternatif bir güzergah üzerinde er geç mutabık kalacaklardır. Geline nokta piyasalar, her gün yapılan açıklamalara göre bir aşağı bir yukarı riski fiyatlar hale geldi. Enerji stratejisi açısından baktığımızda, ABD ve İran arasındaki 60 günlük anlaşma süreci olumlu bir hava yaratmış olsa da Hürmüz Boğazı her daim İran'ın elinde önemli bir kilit taşı olmaya devam edecek. Bu nedenle söz konusu sahalardaki çalışmalar ilerleyip üretim kapasitesi arttıkça, alternatif boru hattı da önem kazanacak. Bu sahalarda üretim arttığında -ki çok uzun bir gelecekte bahsetmiyoruz- hazır boru hattı olması tercih sebebi olacaktır. Ayrıca Hürmüz'deki bu kriz, karadaki boru hatlarının stratejik önemini bir kez daha vurguladı. Üretimin yoğunlaştığı Basra Körfezi'nden Doğu Akdeniz limanlarına ulaşan boru hatları, kolaylıkla tüketici konumundaki Avrupa'ya ulaşacaktır. Özellikle Rusya yönünü Çin'e çevirmişken ve Avrupa da Rusya'ya bağımlılığını tamamen kırmışken, Doğu Akdeniz'de boru hattı bağlantılı bir limanı çok önemli hale gelecektir. Bu nedenle, üretim artışının doğal sonucu olarak yeni ihracat kapasitesi bir ihtiyaçtır. Burada eğer doğru adımlar doğru zamanda atılmazsa, Banias Limanı, Doğu Akdeniz'in yeni enerji ihraç limanı olacaktır. İşte bu yüzden Ceyhan Limanı'na ulaşan bir boru hattı mutlaka olmalıdır.

“Hürmüz Boğazı'nın tek alternatifi olması gereken Basra - Ceyhan enerji koridorunu hayata geçirmemiz gerek”

- Bölgedeki siyasi ve jeopolitik dinamikleri dikkate aldığımızda, sizce Irak petrolü (kuzey ve güney birlikte veya ayrı) nereye doğru evriliyor? Suriye'nin de orta veya uzun vadede ihracatçı olarak devreye girmesi mümkün mü?

Enerji stratejisi, boşlukları ve zaman kayıplarını sevmez. Enerji, özellikle de petrol ve doğal gaz, her daim alıcısını bulur. Rusya ambargoları buna çok güzel örnektir. O nedenle Irak ve diğer üretici Körfez ülkeleri üretimlerini artırma yoluna girdiler. Dolayısıyla, Hürmüz Boğazı artık Körfez petrolü ve doğal gazı için tek çıkış olmayacak. Her ne kadar Suriye'nin Banias Limanı bizim tasarrufumuzla Kerkük-Ceyhan Boru Hattı anlaşmasının sonlandırılmasıyla oluşan boşluktan fayda bulmaya çalışsa da eğer zaman kaybetmezsek, enerji merkezi olma konumumuzu güçlendirebiliriz. Ama zamanı boşa harcarsak, bu boşluk doldurulacaktır. Bu noktada Suriye'deki Banias Limanı önemli bir konuma gelebilir ve Ceyhan önemini yitirebilir. Bu nedenle hala vakit varken, hasar görmüş petrol tesisleri onarılarken bizim de adımlarımızı atıp, Hürmüz Boğazı'nın tek alternatifi olması gereken Basra - Ceyhan enerji koridorunu hayata geçirmemiz gerek. Bunu yaparken de boşluk oluşmaması için Kerkük-Ceyhan boru hattını stratejik olarak kullanmamız lazım. Hürmüz'e alternatif olarak değerlendirildiğinde, Basra Körfezi üretimi için en stratejik ve sürdürülebilir alternatif çıkış Ceyhan'dır. Jeopolitik konjonktür bize, yalnızca ne kadar petrol ve doğal gaz üretildiği değil, bu ham maddelerin hangi güzergahlardan dünya piyasalarına ulaştırılacağına da enerji güvenliği için çok önemli olduğunu gösterdi.